„Danskeren,"

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSES-BLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA.
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskeren" udgaar Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring, etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Advertising rates made known upon application.

I Tilfælde af, at Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Bethania Menighed, Moorhead, Ja., har udstedt Kald til Past. E. Hansen, Mason City, Nebr., og Pastor Hansen har taget imod dette Kald.

En staaende Komite af den svenske lutherske Augustana-Synodes Minnesota-Konference er givet den Opgave at arbejde hen til Indførelsen af Bibelen i Kommune-Skolen.

Til Prof. Laur. Larsens Efterfølger som Forstander for Luther College, Decorah, Iowa, har Skolens Styrelse nomineret Past. Oscar N. Olsen, Sioux City, Ia. Valget skal foretages i denne Maaned.

Elleve unge Mænd i General Councils Læreanstalter forbereder sig iflg. A. S. S. til at prædike Evangeliet i slaviske Tungemaal. Nævnte Kirkesamfunds Styrelse har bevilget Hjælp til 24 saadanne Studenter.

Den svenske Augustana-Synode skal i denne Tid have under Overvejelse Opførelsen af midlertidige Boliger for Missionærer, der er hjemme paa Orlov. Det henstilles at bygge disse paa Collegeets og det teologiske Seminars Grund, saa de ogsaa undertiden kan bebos af gifte Studenter.

Blandt Studenterne ved Ohio Stats-Universitet er der ifl. Am. Luth. Surv. 270 Lutheranere. Af Metodister skal der være 1444. Og af Studenter, som har nævnt deres Kirkeforbindelse, er 3,723 protestantiske Kristne, 263 Romanister, 72 Jøder, 29 Universalister, 13 Christian-Scientister, 12 Unitarer, 2 Hinduer, 2 Mormoner, 2 Konfucianister, 1 Spiritualist.

Hotellerne og den bedre Klasse Pentionater i København siges at være overfyldt af velstaaende Tyskere, der er udueligе til Militærtjeneste. Det paastaas at disse Mennesker efter Opfordring af Regeringen forlader Tyskland i stort Antal i den Hensigt, at der skal være færre Mennesker at føde paa, saa længe Krigen varer. — Det meldes ligesaa fra Sverrig og Norge, at mange Tyskere af samme Klasse er ankomne til disse Lande.

Amerikanske Missionærer i Fare. Alvorlige Uroligheder har fundet Sted i Persien, og de er stedse tiltaget i Voldsomhed, siden Tyrkiet kom med i den store Krig. Muselmændene i Persien har bitterlig forfulgt de indfødte Kristne, og man har frygtet for Massakre. Et Telegram fra Julfa til et officielt russisk Nyhedsbureau melder: „En tyrkisk Kansul i Urumia, Mehemel Raghile Bey, angreb med en Styrke af 70 Affaris den amerikanske Missions paa dette Sted, hvor 15000 Kristne havde søgt Tilflugt. Konsulen ordrede tre Præster og to Diakoner til at forlade Missionen, og som de passerede gennem Gaderne, forhaanedes de. En amerikansk Missionær, Mr. Allen, der ogsaa var Genstand for Haan og Slag, lykkedes det at faa sendt to Budbringere til Selmas for at bede om hurtig Hjælp fra de russiske Tropper til at redde de Kristnes Liv, hvem Missionen ikke var i Stand til at beskytte". De, som mindes det frygtelige Udbrud af muhamedansk Fanatisme i 1896, der resulterede i Massakre i Armenien og Steder langs den persiske Grænse, vil forstaa den Fare, som nu truer Missionærerne og dem under deres Omsorg. Skønt Missionærerne selv skaanedes, saa blev Missionsbygningerne og deres Indhold paa mange Steder paa den persiske Side af Grænsen ødelagt, plyndret eller stukket i Brand, medens et stort Antal vargelse indfødte Kristne blev dræbt.

Oplysende Bemærkninger

— i —

Anledning af efterfølgende Henvendelse til Kirkeraadet fra vore Missionærer i Japan.

For fuld Forstaaelses Skyld, mener jeg, det klarer den hele Sag bedst at offentliggøre Skrivelsen fra vore Missionærer i sin Helhed.

I denne Skrivelse foreligger Grundene for Pastor J. P. Nielsens og hans Hustrus Hjemrejse nu i Aar, i Stedet for 1916.

Efter nøje Overvejelse af Skrivelsen kunde Kirkeraadet kun billige Rejseplanens Gennemførelse i Aar efter vore Missionærers Fingerpeg. Vi var af den Mening, at Aarsmødet vilde gøre det samme.

Pastor J. P. Nielsen og Hustru er alt vel ankommen her til Landet, og det er vort Haab, at Menighederne med Glæde vil aabne deres Døre for deres Besøg. Vi nærer det Haab, at deres Rundrejse iblandt os vil bringe en rig Velsignelse med sig baade for Vennerne selv, Guds Riges Sag herhjemme og Missionen i Japan.

Vi byder Pastor J. P. Nielsen og Hustru hjertelig velkommen med Ordene: „Vær velsignet og vær til Velsignelse!"

I broderlig Ærbødighed
G. B. Christiansen.

Til Kirkeraadet for den forenede danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika.

Guds Naade og Fred!

Da sidste Aarsmøde fattede en Bestemmelse om Japanmissionærernes Hjemrejse, er det ikke uden Tøven, at vi paany bringer denne Sag frem til Kirkeraadets fornøede Overvejelse, men efter vort bedste Skøn synes Missionen herude at kræve det. Derfor henstilles det til Kirkeraadet for den forenede danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika" at give sin Tilladelse til, at dets Japanmissionær J. P. Nielsen og Hustru faar Ferie og Hjemrejse fra 1. Marts til 31. Oktober 1915 af følgende Grunde:

I. Da vi i vor Henstilling til Kirkeraadet i Foraaret 1914 fremsatte det som ønskeligt, at Pastor J. M. T. Winther og Familie fik Ferie i 1918, var det med den Forudsætning, at deres Helbred og Kræfter kunde slaa til indtil den Tid; men da Skolen i Kumamoto sluttede i Juli Maaned 1914, var Pastor Winthers Helbred meget nedbrudt, saa det en Tid endog saa ud til, at en snarest mulig Hjemrejse vilde vise sig at være nødvendig, men efter fuldstændig Hvile gennem Sommeren er Pastor Winthers Helbred nu saa meget bedre, at det ser ud til, at det vil kunne holde ud endnu et Aars Tid eller længere.

II. Børnenes daglige Undervisning viser sig ogsaa mere og mere at overstige Mrs. Winthers Kræfter, saa en Hjemrejse af denne Grund alene ikke vil kunne udsættes længere end et Aar eller to i bedste Tilfælde.

III. Men naar der af disse Grunde ansøges om Ferie for J. P. Nielsen og Hustru i 1915, da har det følgende Begrundelse:

1. At Pastor Winther og Hustru anser det for en Nødvendighed paa Grund af Børnenes Skolegang at forlænge deres næste Ophold hjemme til en tre a fire Aar, og Nielsens Ferie saaledes enten maatte trækkes for langt ud i Fremtiden, eller Missionsmarken et Aarstid kom til at staa aldeles uden Missionær, — hvilket sidste gerne skulde undgaas.

2. At en kort Hjemrejse nu snart uden al Tvivl vil have større Betydning for vort Helbred end et eller to Aar senere. (Pastor Winthers første Ferie varede i 2½ Aar, fordi den kom lidt for sent).

Desuden vil det være af stor Betydning for Sproget ikke at skulle være ude af Landet for længe paa dette Tidspunkt, som det jo vil være en absolut Fordel for os ikke at afbryde Forbindelsen med Arbejdet og Arbejderne længere end højst nødvendigt. For „den forenede Kirke" vil en otte Maaneders Ferie i 1915 i Stedet for en sekstén Maaneders, den almindelige Ferie, i 1916—17 maaske heller ikke anses for et Tab.

Bemærkninger.
I.

1. En Missionærs Hjemrejse koster jo meget, men det er vist en almindelig Erfaring, at jo mere Interessen for Missionen vækkes, des lettere kommer Gaverne til den. Ved Pastor Winthers tidligere Rundrejse vaktes Interessen saaledes, at der aldrig har været større Overskud i Japanmissionens Kasse end det Aar, trods de ikke ubetydelige Udgifter ved Rejsen.

2. Naar vi beder om en kortere Ferie end det er almindeligt for en Missionær, saa er det, fordi vort Helbred ikke er videre svækket, saa en Smule Nærvesvækkelse og Mangel for Energi vil i Løbet af kortere Tid kunne overvindes; og da Pastor Winthers Ferie sandsynligvis vil følge snart efter, er det vort Haab, at Rundrejsen i Menighederne kan deles imellem os, saa den for hvers Vedkommende bliver noget kortere.

3. Naar vi beder om Ferie fra 1. Marts, saa er det, for at vi kunde naa hjem i Tide til, at der kunde blive et Par Maaneder til Rundrejse før Aarsmødet i Luck, — dette saa meget mere som vi herude anser det for en absolut Nødvendighed at faa en ny Missionær udsendt hurtigst muligt, og derfor gerne saa Interessen for denne Mission saaledes vakt, at det kommende Aarsmøde vilde tage den Bestemmelse at udsende en ny Missionær. Endeligt vil det for Arbejdets Skyld herude være bedst, om eders Missionær kunde naa at være her i Landet igen senest sidst i Oktober, baade fordi Efteraaret er vor bedste Arbejdstid, og at to nye Arbejdere, vil Gud, ved den Tid nylig er kommet ud i nyt Arbejde, som vil trænge Missionærens Bistand paa forskellige Maader.

Eders i Kristus
i broderlig Ærbødighed,

J. P. Nielsen,
Anna Nielsen,
Andrea Winther,
J. M. T. Winther,
(med et Par Bemærkninger vedsøjede).

Kurume, Japan, 26. Sept. 1914.

Bemærkninger.
II

Omstaaende Henvendelse er ikke Enkeltmands Tanker, men et Udtryk for vore fuldtud enige Opfattelser, nedskrevne efter gentagen Drøftelse og næsten to fulde Maaneders Overvejelser. Kirkeraadet bedes venligst mindes dette ved Drøftelsen af denne Henvendelse.

Naar vi nu saa snart efter sidste Henvendelse igen sender denne, saa er det fordi Stillingen væsentlig har forandret sig i den mellemliggende Tid; for mig især er det selvfølgelig en meget tung Pligt at skulle underskrive den, men de sidste 2½ Maaneder, samt Lægens gentagne Udtalelser har overbevist mig om, at det er en Pligt, da Stillingen kræver det, uden alle Hensyn til, hvad der ellers vilde være klogt.

Desuden henledes Opmærksomheden paa, at vor forrige Henvendelse var formet, som den var, netop for at vi kunde være rede for alle Muligheder: 1) Pastor Nielsens Hjemrejse saa tidlig som mulig for at han i alt Fald kunde blive herude, om det skulde gøres nødvendig for os at rejse hjem, før vi ønskede det; 2) Udsendelsen af en Familie allerede i indeværende Efteraar for at Vedkommende kunde være nogenlunde i Stand til at hjælpe Pastor Nielsen i Arbejdet saa hurtig som muligt.

Arbejdet her i Japan tiltaler mig i højeste Grad; Seminariet har mit hele Hjerte, og det vil være mig en meget stor Skuffelse ikke at kunne fortsætte som ønsket, i det mindste til 1918. Men at leve herude med nedbrudte Nerver er absolut utilraadeligt, da Helbredelse her aldeles ikke kan ventes. Man kan slæbe sig igennem med mindre Arbejde for en Tid, men den Dag vil komme, da alt Arbejde maa standses.

Det synes derfor at være ikke blot nødvendigt, men ogsaa det klogeste, at vi kommer herfra inden alt for længe. En Hjemrejse i Løbet af et Aars Tid eller halvandet vilde lette Japankassens Byrder betydeligt, da jeg haaber efter Sørejsen og en lille Hvile at kunne optage Arbejde enten i en af vore Menigheder eller ved en af vore Skoler, indtil Børnene kan klare sig selv. Ved den Tid haaber jeg at være uldt ud raft nok til, at vi to gamle saa igen kan rejse herud.

Venter vi for længe, har Lægen sagt, at der er mindre Mulighed for fuld Helbredelse af Nerverne, og jeg vil være udueli for Arbejde alle Vegne.

Af disse Grunde beder jeg indtrængende Kirkeraadet om indgaaende Drøftelse af omstaaende Skrivelse, og at det paa en eller anden Maade vil hjemkalde Pastor Nielsen hurtigst muligt. Kan Missionskassen paa Grund af Aarsmødets Beslutning ikke paatage sig Udgifterne, kunde de maaske garanteres af Privatpersoner eller af en Menighed. At udsætte hans Hjemrejse kan jeg kun anse for at blive skæbnesvangert for Arbejdet herude.

Maa saa den Herre, der har lovet at lede os ved sit Øje, hjælpe os alle til at leve og handle saaledes, at vi maa kunne undgaa Tømme og Bidsel.

I broderlig Ærbødighed.
Eders Udsending,
J. M. T. Winther.

Hvad nogle Præster kan finde paa, kan være andre vanskeligt at forstaa

Her tænkes paa Ligningssystemet, som det synes at skulle blive.

Det er indført og opholdt af Broderligheds Hensyn,*) meddeler Samfundets Sekretær, og videre, at ved Præstemødet i Greenville, Mich., 1914 blev det besluttet: „Enhver tjenstgørende Præst i d. s. d. Kirke maa indbetale 5 Dollars ekstra til Ligningskassen".

Jeg synes, det er baade Synd og Skam. Synd, fordi det er uretfærdigt, og Skam, fordi det skal kaldes broderligt og foregaa indenfor et kristent Samfund blandt Præster. Det er ikke Tanken om Broderlighed, Velvillie eller Broderkærlighed, jeg ikke synes om; gid der var mere af den rette Slags deraf, men det er Ordningen af Ligningssystemet, som det fremkommer.

Er det ikke uretfærdigt, at alle Præster, selv de, som ikke finder Raad til at rejse til Aarsmøde en Gang hvert femte eller Tiende Aar, skal aarlig bidrage 5 Dollars til dem, som finder Raad til at rejse hvert Aar? Er det ikke uretfærdigt, at en Præst, som paa Grund a Kaldspligt eller Sygdom er hindret i at komme med og dermed miste det Gavn, Deltagelsen i Aarsmødet vilde være for ham, lige saa fuldt skal betale 5 Dollars til Ligningskassen, som den, der paa Grund a Mangel paa Interesse og af Ligegyldighed foretrækker at blive hjemme eller foretager en anden Lystur?

Er det endvidere ikke et uretfærdigt Krav, at alle skal betale lige meget til nævnte Kasse uden Hensyn til de enkeltes Løn? Den, som faar 500 Dollars eller under, skal betale lige med dem, som faar 1000 Dollars og over? Bliver det da ikke, som Jakob siger Kap. 2, 6: De rige undertrykker de fattige? Der tales og skrives i vor Tid meget om at hjælpe vore gamle trængende Præster; det synes mig, som denne nærværende Ordning hindrer i Selvhjælp og hjælper til at lave fattige Præster. Det ser jo nok ud som mere stort og flot, selv om det ikke altid er ret og godt, at rejse til Aarsmøde, mens Midlerne skulde anvendes til Afværgelse af Trang eller Afvikling af Gæld. Enhver faar jo ogsaa gøre Regnskab for sin egen Husholdning. Jeg ved nok, at det har sin Betydning for Virksomhederne paa Kysterne og Yderkanten af Samfundet; men er det saa ret, at den Afstandsbyrde skal lægges paa de øvrige Præster? Jeg synes, at det er mere hele Samfundets Pligt at bære den ekstra Byrde, end Præsternes.

Er det ret, at flere nærboende Præsten, som uden særlig Udgift og Besvær kunde og vilde komme med (nogle endog tage Familien med), skal blive hjemme for at spare og undgaa at betale 25—30 Dollars? Mon det er vigtigere at faa en langt borte fra end flere nær ved med?

Jeg tror, der vilde komme flere Præster med uden dette System, end der nu gør. Før har jeg ikke tænkt saa meget over det, men antaget det for en skøn og god broderlig Ordning, men ved nøjere Overvejelse har jeg forandret Syn paa Sagen. Tager jeg fejl, saa vær saa venlig at vise det rette og bedre.

E. Hansen.

*) Ja, de smaa Brødre maa imellem bære Byrden eller gøre Arbejdet for de store!

Mod Tobakken.

I „Danskeren" af 24. Febr. er et lille Stykke med ovennævnte Overskrift af A. Mørk. Den Sag, Mørk har bragt frem, mener jeg, er mere end et Skuldertræk værd. Jeg kan ikke finde nogen Mening i, at en Kvinde skulde raade sin Mand til at bruge Tobak for at blive hverken god eller ond, men jeg tror, at mange magre og ikke friske Mænd gør Ondet værre ved at faa al den Nikotin ind i deres Legeme. Brugen af Tobak, mener jeg, er ikke et Saligheds-spørgsmaalet. Det kan maaske blive det for den enkelte, dette afhænger af, hvorledes den enkelte ser paa det. Det var godt, om enhver Kristen kunde sige med den store Apostel: „Alt er tilladt, men ikke alt er gavnligt." Og videre: „Jeg vil ikke lade mig beherske af noget". Det Eksempel, som Mørk drog frem, viser, at den Mand var en Slave af Tobakken, hvad jeg egentlig tror, mange er uden selv at vide det. Prøv at standse, og du vil finde det ud. Den ingø Mand, der laa med Piben, kan jeg bedre tilgive, end de friske, idet en saadan har det smaat med Nydelserne, og Ensformigheden er trykkende. Jeg gaar ud fra, at Lægens Ord: Det gør ham ingen Skade, var rigtig. At han just behøvede at lægge Piben bort for at kunne tage imod Frelseren, mener jeg dog ikke. Det saa ikke godt ud iblandt os, hvis Tobakken lukkede ham ude. Derimod kan jeg fuldt ud slutte mig til Redaktionens Bemærkning. Kan ikke forstaa, nogen Kristen kan forsvare at lade de store Summer, som det faktisk er, gaa op i Røg. Hvis enhver, der bruger Tobak inden for Samfundet, vilde standse det et Aar og give de Penge til Samfundets Gøremaal, saa behøvede Samfundsformanden ikke at bede om en Reformationsgave, saa behøvede vore trofaste Arbejdere blandt Indianerne ikke at savne Midler til en Kostskole, saa behøvede vore Præsteenker ikke at nøjes med $100 om Aaret, antagelig vilde trængende Studenters Kasse flyde over og derved muliggøre at faa flere Arbejdere ud o. s. v. Naar vi ruller dette Virkelighedsbillede op imod Nydelsen af Tobakken, saa synes jeg ikke, vi har nødig at bede vor Herre om at vise, hvilket Stade en Kristen bør tage. Naar et Menneske med Rette bærer Navnet Kristen, saa forstaar jeg det saaledes: En Kristen er et Menneske, der i smaat som stort, i hele sin Færd, Virken og Væren søger at efterligne ham, hvis Navn han bærer. Er det vort inderlige Ønske at efterligne vort store Forbillede, saa ved enhver saadan, at vi daglig maa forsage alt det, der kommer frem for at hindre os i Løbet; dog ikke dette alene, men søge, hvor vi kan, at hjælpe andre at komme med i Løbet mod det store Maal. Det er vanskeligt at maale Rækkevidden af de Gøder, der kunde naaes, hvis Tobakspengene blev anvendt i Samfundets Tjeneste. Fra Nygerne antager jeg gi møde Modsigelse, og nogle vil sige: Jeg bruger saa lidt, kan saa godt passe Maaden, en anden Sag er det, naar man bliver saa slavebunden som disse, Mørk drog frem.

Dette Ord Maadehold er et meget vagt Begreb, kan saa udmærket passe for den enkelte. Det var den enkeltes Begreb om Maadehold, der resulterede i, at Totalafholdsbevægelsen blev fremmet i Danmark, idet en mente, at 3 a 4 Snapser daglig var Maadehold, en anden, at der maatte 8 a 10 til; saadan tænker jeg ogsaa, det vil blive med Nygerne. En mener ikke at overskride Maaden i at ryge 1 eller 2 Cigarer til 5 Cents, en anden mener maaske 4 eller 5 til 10 Cents daglig o. s. v. Hvordan det er med Maaden eller ikke, saa synes jeg, enhver af Samfundets Kristne bør tænke over, hvilke Summer der aarlig gaar op i Røg, som anvendte i nævnte Øjemed vilde sprede Velsignelse om sig. De, der vil og kan forsvare Brugen af Tobak, vil jeg bede om, hver Gang de køber Tobak — Cigarer, da at lægge ligesaa mange Center hen til Samfundskassen.

N. P. Jensen.

Kommer Danmark med i Krigen?

Interview med Militærforfatteren, Dr. phil. H. J. Hansen.

I en Brochure, der udkom i Marts 1908, betitlet „Storpolitik og Danmarks Eksistens", udtalte dens Forfatter, den bekendte udenrigspolitiske Skribent og Militærforfatter, Dr. phil. H. J. Hansen bl. a. følgende om den Krig mellem England og Tyskland, som han havde forudsagt siden Aarhundredets Begyndelse.

— — —

„. . . . . Men naar England ikke kan rammes, saa vil Tyskland snart faa at føle, hvor demoraliserende det er at kæmpe med en usaarlig og saa at sige usynlig Modstander, der knuger en haardere og haardere fra Uge til Uge. Og medens Tyskalands Industri svigter og dets Handelsflaade tages eller maa ligge stille i Havnene, saa vil Englands Handel i Løbet af faa Maaneder blomstre endog stærkere op, og dets Industri generobre delvis eller helt tabte Markeder og vinde nye — ganske som det var Tilfældet i Syvaarskrigen og i Krigen mod den franske Republik.

At Tyskalands Fremtidshaab, de med Udlæg af Hundreder af Millioner grundede Kolonier, bliver tagne, er en Selvfølge, thi man kan ikke faa saa meget som et Kompagni sendt over til deres Forsvar, og de kan saa vist ikke forsvare sig selv. Saa haardt dette end vil saare Tyskalands Stolthed, saa bliver det selvfølgelig ikke det Tab, men Begivenhederne i Europa, der tvinger Tyskland til en Fred, som utvivlsomt bliver haard. Thi Kejserriget vil ikke blot komme af med Kolonier, men blive nødt til at afstaa erobrede Provinser. Det har nemlig i Aarenes Løb forbitret saa at sige alle sine Naboer: Franskmænd, Czekkere, Polakker, Russere, Englændere (og Danske?) mod sig, og England, der altid er saa uvilligt til at paabegynde en stor Krig, vil, naar Krigen er der, slaa solidt til og holde ud, til Maalet er naaet, saa man i en god Aarrække ikke resikerer noget fra den Kant . . . ."

— — —

Den Mand, der for 7 Aar siden saa nøjagtigt beskrev den nu rasende Krig mellem England og Tyskland, maatte være inde i sine Ting, kende alle politiske og militære Forholdelser ude og hjemme — kort sagt være den Mand, til hvem jeg funde lade det Spørgsmaal, som mine dansk-amerikanske Venner under mit korte New Yorker-Ophold i Januar Maaned forelagde mig, gaa videre: Spørgsmaalet om Danmarks mulige Inddragen i den europæiske Krig.

Dr. phil. H. J. Hansen er ikke som de fleste af vore andre Landsmænd, der udtaler en Mening om et alvorligt Spørgsmaal uden egentlig at udtrykke deres Mening, men snarere deres Forhaabning og det, der stemmer bedst med deres behvemme Hamlet-Naturer — han siger sin ligeud og tager Smækkene, der vanker. — „I den Retning er jeg jo nærmest beryktet" — siger Dr. Hansen, da jeg søger ham i hans hyggelige lune Villa i Gentofte — „og man har da ogsaa (men uden Held) søgt at faa mig ind under et Sagsanlæg for Majestætsfornærmelse — mod afdøde oldenborgske Konger.

Naar De spørger mig, om jeg tror, at Danmark kommer med ind i den store Krig, saa vil jeg svare Dem, at jeg anser vor Situation for ganske overordentlig farlig; der kan ske, hvad det skal være, saa at sige fra Uge til Uge. Og af mange Grunde tror jeg, at Chancerne er for, at vi kommer med. Det vil gaa, som det gik i Krigen 1807—10, da alle neutrale Magter blev hvirvlet med ind i Krigen. Fra de krigsførende Magters Side vil der blive øvet et voldsomt Tryk mod de neutrale Stater, saa det vil blive umuligt i Længden at gøre alle tilpas — de krigsførende Landes indbyrdes Blokering vil ødelægge de neutrale Staters Eksport og Import, og jeg skal i denne Forbindelse blot som et enkelt Punkt pege paa, at vi leverer Hovedparten af det Ungkvæg til ca. 20 Mill. Marks Værdi, som Tyskland aarlig indfører; skal Tyskland udsultes, vil dette jo berøre ogsaa Danmarks Eksport følelig. Og Tyskland indfører aarlig for over 2 Milliarder Mark mere end det udfører alene af Nærings- og Nydelsesmidler!

Regeringen herhjemme vil ganske utvivlsomt gøre alt for at holde os udenfor Krigen, og jeg vil antage, at de 19 Tyvendedele af Befolkningen ønsker det saaledes. Men alligevel — jeg anser det for muligt, at vi kan være med i Krigen, maaske før Deres Interview med mig kommer tilbage hertil i trygt Form."

— „Hvorledes mener De, at vi kommer til at deltage? Under hvilken Form og paa hvilken Side?"

— „Ja, det er netop Spørgsmaalet. Desværre, kunde jeg sige. Herom kan jeg lettest henvise til en Artikel af thv. Folketingsmand, Dr. phil. H. L. Møller i „Nationaltidende" for d. 3. Marts i Aar; han siger deri bl. a.:

— — —

„. . . Danmark kan og vil derfor ikke opgive sin Neutralitet; uden naar den bliver krænket fra'en af de krigsførende Magtgruppers Side, og vil nogen af disse Magtgrupper regne med Danmarks Tilslutning til den, saa har denne Gruppe kun een Ting at tage sig i Agt for: selv at krænke vor Neutralitet, og kun een Ting at haabe paa: at Modparten fordrister sig til at krænke den. Tydeligere Besked om Danmarks Hensigter kan ikke gives, men denne Besked turde da ogsaa være tydelig nok."

— — —

Jeg tror, at det vil gaa saadan, og Regeringen og den almindelige offentlige Mening deler vistnok denne Opfattelse. Men er den rigtig, risikerer vi jo unægtelig at komme med paa en anden Side end den, hvor Hovedparten af Folkets Sympatier er. Det kan saaledes blive ret tilfældigt, paa hvilken Side vi kommer til at staa i Krigen, og det kan blive værst for os selv, da vi muligvis tvinges til at træde op paa den forkerte Side. — —

Kommer Danmark med i det store Opgør, hvad jeg som nævnt anser for rimeligst, venter jeg, at det vil blive en meget haard Tid for os; men jeg tror, at den forestaaende haarde Prøvelse vil faa en for Landet heldig Udgang; hele Folket vil blive banket sammen til at føle sig som en Enhed, og de gamle Dyder vil komme til Værdighed igen. Og mon vi ikke kunde trænge til det?

For mig staar det rædselsfulde Skuespil, vi oplever og kommer til at opleve, som en Dom over en stor Del af Slægten, over dens lovpriste Kulturs delvise Ugagthed og store Forsyndelser — — —"

Edward Spore.

Fra Danmark.

Ja det, at begynde med at skrive om Krigen, er der vel ikke saa meget med; thi det høres og læses der jo om alle Vegne. Naar jeg saa alligevel gør det, saa er det nærmest for at gøre en Bemærkning til den Betragtning af Krigen, som oftest (i alt Fald her i Danmark) fremsættes i Tale og Skrift. Det sattes ikke paa saavel filosofiske som kristelig-teologiske Forklaringer. Som en indre Grund til Krigen nævnes gerne den megen Ugudelighed, Vantro og Fornægtelse iblandt de forskellige Folkeslag. Ja det om Ugudeligheden passer jo for saa vidt, at den er vitterlig til Stede. Men her kunde jo saa spørges, om det er vor Herres Villie, at en Oprørskrig skal sætte disse ugudelige Mennesker ind i Evigheden. Og jeg synes nu, at man skal være mere end koldblodig for at kunne gaa ind paa den Betragtning. Og der er vel heller ingen, der virkelig tror, at de regerende Fyrster, som har sat Krigen i Gang, at de har tænkt, at de nu ville se at være et Redskab i Guds Haand til at vække de mange ugudelige op og bringe dem til Omvendelse ved Hjælp af Kanoner og Granater og andre Mordvaaben? Hertil kan vel nok svares, at fraset Kejseres og Kongers Tanker og Planer, saa kan Krigen nok alligevel være sendt af Gud til Folkets Vækkelse. Ja, Gud kan og ogsaa gør meget, som ikke noget Menneske kan forstaa eller forklare. Men her angaaende denne rædsomme og tyranniske Krig kan der godt spørges, om det ikke er de regerendes Rovbegærlighed, Ondskab og Havnlyst, der staar for det hele. Og at vor Herre saa lader dette rase for en Tid, i Stedet for at gribe ind med sin Almagt og standse det hele. Og hvorfor han saa gøre dette, det kan vist ingen give rigtig Besked om. Ja, de tyske Hofpræster og andre høje gejstlige i Tyskland har nu fortalt os noget om Krigen, der gaar ud paa, at det er ikke vor Herres Skyld, at Landene ligger i den Elendighed. Og den tyske Kejser har de ogsaa fritaget fra al Skyld. De indrømmer godt nok, at Krigen er et grueligt Barbari, men det er udelukkende de andre Krigsmagter, der bærer Ansvaret for det hele. Engang lød det som en særlig Anklage mod disse Magter, at de slog sig sammen med Hedninger i Asien (de Besiddelser derovre) for at ødelægge det „kristne" Tyskland. Men saa kom Tyrken og tilbyder Tyskerne sin Hjælp, dette Spøgelse, der driver det som „Trafik" at myrde Kristne Mennesker. Her var saa en vanskelig Nød at knække for de tyske Kejser-Præster. Kunde det nu være i sin Orden for det kristne Tyskland at modtage en saadan Hjælp? Jo Hofpræster de kan gerne finde Orden i mere, end almindelige Mennesker kan — især naar det gælder at smigre deres Fyrster og ikke risikere at komme af Sted som Døberen Johannes i sin Tid. De tyske Præster fandt en Løsning her. De kom til at tænke paa Perserkongen Ky-

(Fortsættes paa sidste Side.)